

ma számításba nem vehetjük, marad tehát az engedélyes város által fedezendő építési tőke: 2 millió korona.

Ezen építési tőke a legtermészetesebb uton úgy volna fedezhető, hogy az egész érdekelttség az érdekelttség arányában jegyezne a részvénytőkéket.

Népünk természetrajzát ismerve, tudom, hogy a vasuti részvények tőkéjét jegyezni nem fogja, tehát a városnak kell gondoskodni a részvénytőke megszerzéséről.

(Értékemelkedési adóval.)

Az építési tőke megszerzésnek másik módja volna az érték-emelkedési illetéknek szabályrendeletileg való behozatala és ebben szabályozni azt, hogy a város által létesítendő vasut következtében mily mértékű érték-emelkedési illetéket kötelesek a közvetlen érdekelt földtulajdonosok viselni, mert kétségtelen igazság az, hogy a létesítendő vasut melletti földek értéke igen nagy mértékben emelkedik és ezen érték-emelkedést nem a földek tulajdonosainak munkája vagy beruházott tőkéje okozta, hanem a közvagyonból adott tőke és munka, tehát igazságos dolog az, hogy az ily módon keletkezett vagyonértékemelkedésnek bizonyos hányadát az ingatlanok tulajdonosa a köznek térítse vissza.

Az eddigi jelenségekkel itélve, a közönség nem fogadja rokonszenvvel a vasut építési tőkéjének ezen módon leendő megteremtését, nem marad más hátra, minthogy a közvagyon terhével szereztessék meg a szóban levő 2 millió korona építési tőke.

Ennek útja pedig az, hogy a kibocsátandó részvények kamatait a város közönsége garantálja és a garantált kamatokat költségvetésszerűen biztosítsa. A részvények kamatait 5 és fél százalékban kívánám megállapítani azért, hogy annak ellenében a részvénytőke teljes névértékében biztosítható legyen. Kikötendő lenne, hogy a részvényeket az engedélyes város tetszése szerint megállapítandó sorsolási feltételek mellett névértékben kisorsolhatja.

Ez által a város költségvetése évi 110.000

korona kamattal terhelhetné meg, amelynek fedezetét képezné a vasutnak tiszta jövedelme.

(A vasut jövedelme.)

Nem akarok senkit illúziókban ringatni a tanyai vasut jövedelmezősége tekintetében, nyíltan kijelentem, hogy egyidőre nem számíthatok jövedelmét a tanyai vasutból.

Bár a pozitív adatokra épített jövedelmezőségi számítás, a legrosszabb eseteket véve a számítás alapjául évi 32.000 koronát tűntet ki tiszta jövedelem gyanánt, én ettől is eltekintek és úgy állítom be a kérdést, hogy a tanyai vasut az első 5 évben csupán az üzemben tartási költségeket bírja fedezni, tehát a 2 millió részvénytőke után vállalt 5 és fél százalékos kamat-garancia a városi költségvetést fogja terhelni, mégis el kell ismerni, hogy a tanyai vasut kiépítésével és forgalomba hozatalával oly közvetett előnyök keletkeznek a városra és annak polgáira, hogy a hozott áldozatokért az ellenértéket bőven megtalálhatjuk.

Ezek előrebocsátása után jelezhetem, hogy a tett számítások szerint a tanyai vasut jövedelme gyanánt a következő bevételi tételek jejenek: 1. üzemi tiszta jövedelem 32.000 korona, 2. városi bérföldek évi bértöbblete 18.000 korona, összesen: 50.000 korona, vagyis a 110.000 koronás évi kiadással szemben 50.000 korona évi bevétel jelentkezik, tehát ezen számítás szerint a hiány kezdetben évi 60.000 korona lenne, ami a vasut forgalmának emelkedésével teljesen megszűnik.

Itt meg kell említenem, hogy a létesítendő vasut által keletkező értékemelkedésből kifolyólag a város már úgy kötötte a bérleti szerződéseket, hogy a vasut üzembe hozatala esetén kötelesek a bérlők a bérösszeg 10—25 százalékát mint évi bértöbbletet a város pénztárába befizetni. Ha tehát a bérlők kötelesek a vasutból származó előnyöket a köznek megfizetni, az egyenlő elbánás elvéből folyó igazság, hogy az örökföld-tulajdonosok is fizessék meg az őket érő előnyöket

(Ha vállalkozó építené.)

Lehet azonban a vasut megépítését oly módon is elképzelni, hogy az építési engedély-okiratot átruházzák egy oly vállalkozóra, aki kellő biztosíték mellett kötelezi magát 50—60 éves concesszió mellett a tanyai vasutat az általa elkészített tervek szerint saját tőkéjével kiépíteni és üzemben tartani. Én azonban nem hiszem, hogy ezen építési tőkemegállapítás mellett vállalkozó jelentkezne, mert ily irányban a vállalkozók csak akkor jelentkeznének, ha a kockázatot teljesen a városra hárítják anélkül, hogy a remélhető előnyökben a várost részesítenék, másrészt pedig ha az építési tőkét a vállalkozás mérvéhez képest felhigíthatják és ez esetben a vasut építési tőkéjét ugyanezen ki-velben legalább 4 millió koronában állapíthatnák meg. A kérdéssel komolyan foglalkozva nem is lehet másról szó, minthogy a város a vasutat maga építtesse és finanszírozza.

A tőke megteremtését az általam fentebb előadott módok mellett, annak folytán Szeged város közönsége a törvényben megszabott számú alapítók közbenjöttével megalakítja a Szeged-alsótanyai gazdasági vasut-részvénytársaságot és a részvénytársaság igazgatósága már megbízná a vasut kiépítésével és a vasut üzemét és kezelését végezni.

(A vasut üzeme.)

A vasut üzemét pedig oly módon lehetne legelőnyösebben biztosítani, ha a vasuti részvénytársaság üzembérleti szerződést kötne oly vállalkozóval, amely a vasutak kezelésére az üzemben tartására alakult és az így beállított és bevezetett vasuti üzemvezetést és kezelést a szerződéses idő letelte után a vasuti részvénytársaság, ha jónak látja, a beállított személyzettel együtt saját kezelésébe is átvetheti.

Ily vállalkozóval foglalkoznak tudomásom szerint a Magyar Általános Hitelbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak ily célra alakított szervei.

Rinocerosz-vadászaton.

Irta: Vojnich Oszkár. *)

Afrika parkszerű területein az orrszarvut gyakran a nyílt sikon állva vagy fekvé találjuk, olykor kis fa árnyékában, farral a szélnek. Nappal a meleg órákban mind a két faj alszik, rendszeren sűrűben vagy árnyas fa alatt, de a sikon is. Délután felébredve, a víz-állások felé eszik, délután 6 és este 10 óra között iszik s reggel 9 óráig ismét az ételme után jár. Igen ostoba állat és olyan rosszul lát, hogy jó széllel, ha nincsen vele rinocerosz-madár (rhinoceros orythyphynea) (a rinocerosz-madár följebb az ember közeledtére és neszesé teszi az őslényt) megközelíthető 40—50 lépésre.

A rossz látása és az ostobasága teszi veszélyessé a karavánra, viszont jó a szaglása és mihelyt szimatját veszi valaminek, még távolról is odébb áll. Harmincöt—negyven lépésről legjobb nyakon löni, egy kevéssel a fulló alatt és pár hüvelykkel mögött. Sebzésakor, ha nem látta meg a vadászt, rendszeren azon irány felé fut, amerre fejjel állt a lövés pillanatában.

*) Vojnich Oszkár legutolsó írása ez, amit szerencsétlenül végződött utjáról utoljára küldött. A híres Afrika-utazó és vadász minden jelességét visszatükrözi ez a cikk.

1910. február 12-én délután elefántcsérkészettről hazatérőben, záporosó fogott el benünket. Ilyesvalamire nem is gondol az ember Afrikában a száraz hónapok alatt, de a hegyvidéken, ahol 12-én jártam, megessik, hogy átvonul olykor egy kis felleg s megszorítja a pocsolyákban a vizet. A puskát, töltényeket megvédtük úgy, ahogy rövid ideig tartó, zuhogó esőtől és hazaérkezve a sátorba, rövid vacsora után lepihentünk, hogy kor reggel fölvegyük a friss elefántnyomokat. Ezidőben hiába jött volna lövésre antilopféle, az első elefántom után jártam s elhatároztam, hogy nem lövök másra, amíg az első elefántot nem jegyeztem a vadásznaplómba.

Mégis tettem kivételt, de ki ne tett volna hasonlóképen a helyemben. Amint 13-án reggel friss elefántnyomokat kerestünk, észrevettem, hogy egy fa dereka jó magasságban sáros. Orrvszarvu dörgölődött hozzá. A fán hagyott nyom magassága után nagynak ítélte shikarim az arra járt vastagbőrűt. Kövesük, mondtam Aganeznek. Készséggel indult el a csapáson, mert jutalom járt ki minden nagyobb veszélyes vad után.

Szokás szerint előljárt Aganez shikarim, vállán a 450-es corditem, én mögöttem lovagoltam. Magas, száraz elefántfübe vitt a csapás. Alig tettünk pár száz lépést, az elefántok ki-járta utról megpillantottam az orrszarvut.

Leszálltam az ösvéremről, kezembe vet

tem a 450-es cordite fegyvert és átvettem a vezetést. Aganez kezében két tölténnyel, ruganyosan lépkedett mellettem. Kérkeztünk a magas fűből. Megközelítettem vagy 40 lépésre, hogy bizton tarkón löhessem. Még közelebb mentem volna, mert napfényben ragyogó testén ennyiről se tudtam eldönteni, hogy hova löjje, de valamire neszes lett és nagyot fújt. Mielőtt megugrott volna, tarkón löttem. Egyet pördült a lövésre s az agyarávai nagyot szántott a földön, majd vakon futott az irányba, amerre nézett. A szántást és gőzmozdonyoszerű fuvást párszor megismételte. Második golyóm jó helyen, oldalt találta.

A lövés helyhez mentem. Széles, habos vérsávok jeleztek a földön, hogy halálos sebet kapott az orrszarvu. Aganez szerette volna iziben követni, hogy valahogyan el ne essék a jutalomtól. Kivettem az órámat. Tíz percet várunk, mondtam. Hasonló vérvesztés mellett ennyi idő múlva, már aligha találhatjuk életben.

Az idő leteltével felhuzott sárkánnyal beléptem a magas elefántfü sűrűsbe. A véres gazban könnyű volt rátalálni az orrszarvura. A lövés helytől számítva 60—70 lépést ment, vagy 25 lépés távolságról pillantottam meg.

Összecsukszott négy lábán fektült, olyan formán, mintha még fel is tudna kelni.

Vendéglőben

KÁVÉHÁZBAN

Fűszerkereskedésben

Csemegeüzletben

MINDENÜTT KÉRJEN HATÁROZOTTAN

SZT. ISTVÁN

duplamalátasört.

Csak ez az eredeti, a valódi!!!

ÓVAKODJÉK

az UTÁNZATOKTÓL!!